ZDROWIE I ŻYCIE

DZIENNIK URZĘDOWY IZBY ZDROWIA W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Numer 31 (48). Rocznik II. | Kraków, 3. 8. 1941 r.

Redaktor: Dr med. Werner Kroll, Kraków, Krupnicza 11a, tel. 10524. — Wydawnictwo: Gesundheitskammer, Kraków, Krupnicza 11a, tel. 10524. — Odpowiedzialny za dział ogłoszeń: W. von Würzen, Kraków, Krupnicza 11a. — Rachunek bankowy: Gesundheitskammer — w Creditanstalt-Bankverein, Kraków, Adolf Hitlerplatz, róg Szewskiej. — Pocztowe konto czekowe: Warszawa 73. — Adres telegraficzny: Gesundheitskammer, Kraków. — Prenumerata Zł. 3.— miesięcznie. Wszystkie urzędy pocztowe przyjmują zamówienia. — Czasopismo ukazuje się co tydzień.

Artykuły dla części redakcyjnej nadsyłać wyłącznie pod adresem: Redakcja „Zdrowie i Życie", Kraków, Krupnicza 11a, lub do Oddziału Warszawskiego, Warszawa, Koszykowa 37 (Okręgowa Izba Zdrowia). Rękopisy nadsyłać można bądź to w języku polskim bądź to niemieckim. — Korespondencję w sprawie ogłoszeń, zwłaszcza ogłoszeń pod szyfrą, kierować wyłącznie: Wydawnictwo Gesundheitskammer, Kraków, Krupnicza 11a.

Nie zamówione rękopisy zwraca się tylko w wypadku dołączenia opłaty pocztowej w odpowiedniej wysokości.

TREŚĆ: Str.

Wścieklizna jako zaraza zwierzęca

Napisał radca ministerialny Dr. W i e m a n n, Kraków

Postaci zarazy i jej przenoszenie się.

Wścieklizna jest chorobą wywoływaną przez zarazek przesączalny i daje się przenieść na wszystkie zwierzęta, jak również na człowieka. Zarazek występuje szczególnie silnie w ślinie chorych zwierząt. Dlatego też zakażenie następuje prawie wyłącznie przez ukąszenie zwierząt chorych, lub znajdujących się w okresie wylęgania choroby. Wyjątkowo przeniesienie może nastąpić także przez lizanie, zwłaszcza twarzy i dłoni, czy też przez dostanie się w inny sposób śliny albo innych wydalin zwierząt chorych lub znajdujących się w okresie wylęgania choroby, do ran czy też pęknięć skóry.

Najczęściej chorują na wściekliznę psy i koty, częstość zachorowania zmniejsza się kolejno u bydła rogatego, koni, świń i pozostałych zwierząt domowych. Według G l a m s e r a (4) na 501 zwierząt chorych na wściekliznę przypada 385 psów, 30 kotów, 45 szt. bydła rogatego, 25 koni, 12 świń i 1 koza. Wścieklizna może także szerzyć się w wielkiej mierze wśród wilków i lisów. Dlatego też w państwach, w których wilki istnieją jeszcze w większej ilości, jak w b. Polsce, zwalczanie tej zarazy przewiduje polowania na wilki.

Co do roznoszenia wścieklizny, to w stosunkach panujących w Generalnym Gubernatorstwie wchodzi w rachubę prawie wyłącznie pies. Z natury pies w kąsaniu widzi swą broń zaczepną i odporną. Jest to jedyne zwierzę z taką skłonnością, które w normalnych warunkach może się poruszać wśród ludzi i zwierząt a ponadto ma stałą sposobność stykania się z osobnikami swego gatunku. Koty są wprawdzie tak samo wrażliwe, jak psy, a również są skłonne do kąsania; ale przy swej rączości rzadko zostają dopadnięte przez psy, chore na wściekliznę, dlatego też znacznie mniej są narażone na niebezpieczeństwo zakażenia. Jeżeli zresztą koty zachorują, to na skutek swej skrytości i wzmożonej napastliwości (kąsanie, drapanie) są niebezpieczniejsze niż pies, szczególnie dla człowieka.

Występowanie zarazy w Polsce.

Wścieklizną i jej rozpowszechnieniem w b. Polsce i w Generalnym Gubernatorstwie zajmowali się wyczerpująco moi współpracownicy, szczególnie zaś prof. Dr. S c h a a f (3), i rządowy radca weterynarii Dr. G l a m s e r (4), jak również i ja (1, 2), w wielu pracach ogłaszanych gdzieindziej. Tu należałoby po krótce przedstawić, co następuje:

W Polsce, jak pisze G l a m s e r, wścieklizna zawsze była endemiczna. Już przed wojną światową pruskim prowincjom wschodnim na granicy Niemiec i Królestwa Kongresowego groziło zawsze wdarcie się wścieklizny. Wdzieranie się wścieklizny na obszar niemiecki występowało często, ale dzięki ścisłemu wykonywaniu ochrony zarządzeń policyjno-weterynaryjnych nie doprowadzało do większego rozpowszechniania się zarazy, lecz przeważnie ograniczało się do poszczególnych przypadków zarazy i poszczególnych jej ognisk. Tylko w latach po wojnie światowej wścieklizna w Niemczech północnych uzyskała większe rozpowszechnienie na skutek zawleczenia jej z okupowanych poprzednio obszarów rosyjskich i polskich, podczas gdy w Niemczech południowych wścieklizna przedostała się od granicy czeskiej i austriackiej przez Bawarię do Witembergii, a odepchnięto ją znowu do okręgów pogranicznych dopiero w latach 1925 i 1926.

W czasie wojny światowej wścieklizna w Polsce wygasła prawie zupełnie w okresie zarządu wojskowe-

go. Po wojnie światowej wybuchła ponownie, wzmagała się z roku na rok, a w r. 1938 wedle istniejących statystyk objęła ona 3.200 zagród.

Jak podaje Schaaf, w 1935 r. w Polsce zachorowało na wściekliznę: 2.538 zwierząt, w tym 2.035 psów, w r. 1936 — 3.530 zwierząt, w tym 3.016 psów, w r. 1937 — 3.456 zwierząt, w tym 2.820 psów, w r. 1938 — 3.639 zwierząt, w tym 2.994 psów. Z 3.639 zwierząt, chorych na wściekliznę w r. 1938, przypada na obszar Generalnego Gubernatorstwa 1.397, a mianowicie na okręg krakowski 293, lubelski 384, radomski 236, warszawski 484 (porówn. rycina 1). Tak więc okręg warszawski z początkiem obecnej wojny był najsilniej objęty zarazą, przewyższając znacznie pod tym względem inne okręgi.

Glamser zwraca uwagę na to, że wścieklizna jako typowa zaraza łańcuchowa rozpowszechnia się tym łatwiej, im więcej psów istnieje w określonym obwodzie.

W mieście Warszawie z około 1.8 milion. mieszkańców na okrągło 140 km² znajduje się ponad 20.000 psów, z których zarejestrowano zgodnie z ordynacją o podatku od psów 10.000. W powiecie warszawskim z 600.000 mieszkańców na 2.850 km² zarejestrowano okrągło 27.000 psów. Tak więc w mieście Warszawie 1 pies przypada na 90 mieszkańców, a w powiecie warszawskim 1 pies przypada na 20 mieszkańców. Tej silnej gęstości psów i zasiedlenia miasta Warszawy i powiatu warszawskiego należy też przypisać gęstość zarazy, która w obu tych obwodach wynosi 47% liczby zarazy dla całego okręgu.

Podczas wojny w Polsce i w pierwszym okresie zarządu niemieckiego wścieklizna mogła się rozpowszechniać bez przeszkód. Wybuchów zarazy nieomal nie zgłaszano w pierwszych miesiącach. Od 1 stycznia 1940 r. prowadzi się znowu statystykę zaraz zwierzęcych. Początkowo na skutek coraz to lepszego ujmowania statystycznego liczby wzrastały z miesiąca na miesiąc. W drugiej połowie lipca 1940 r. osiągnęły one swój punkt szczytowy przy stanie 121 nowych wypadków i wśród znacznych wahań spadły na 49 nowych wypadków w pierwszej połowie kwietnia 1941. Na tej też wysokości zaraza się utrzymuje. Ogółem naliczono zagród nowoobjętych zarazą w r. 1940 — 1.778, a w pierwszej połowie 1941 okrągło 790.

W czasie od 1 stycznia 1940 do 1 października 1940 r. na obszarze Generalnego Gubernatorstwa chore na wściekliznę zwierzęta zadały obrażenia 1.509 osobom, z czego 17 zmarło. W związku z tym ciekawe jest, że — jak stwierdził Dopheide (czego zresztą nie ogłoszono dotychczas) — w okręgu krakowskim z 10 osób zmarłych na wściekliznę tylko 1 poddała się szczepieniu. Zresztą o wściekliźnie u człowieka, szczepieniu i jego działaniu umieszczono już osobno w niniejszym czasopiśmie artykuł bardziej powołanego pióra.

Objawy chorobowe.

Objawy wścieklizny u zwierząt mogłyby nie być ciekawe we wszystkich szczegółach dla czytelników niniejszego czasopisma. Należałoby wspomnieć bodaj tyle:

Pod względem patologicznym wścieklizna jest zapaleniem mózgowia, przebiegającym bez ropienia (Polioencephalomyelitis). Przy badaniu histologicznym charakterystyczne są tak zw. ciałka Negri'ego, które stosunkowo łatwo można wykazać w komórkach nerwowych zwojowych mózgu. Ale występują one nie zawsze tak, iż ujemny wynik badania histologicznego nie dowodzi niczego i musi się go uzupełnić próbą na zwierzęciu. Jako zwierzęta doświadczalne służą w pierwszym rzędzie króliki i świnki morskie. Według doświadczeń Schaafa przy właściwej technice badania i materiale badawczym, nie podlegającym zarzutom, można przeciętnie wyjaśnić histologicznie około 90% przypadków wścieklizny, u psów 97%. Także i próba szczepienia w poszczególnych przypadkach nie daje bezspornego wyniku.

Okres wylęgania wynosi u psa z reguły około 3—8 tygodni, u kota 2—4 tygodni, u bydła rogatego i koni 4—8 tygodni, u trzody chlewnej 2—8 tygodni, u ptactwa około 6 tygodni. Jednakże u wszystkich gatunków zwierząt okres ten może być znacznie dłuższy. Obserwowano przypadki, w których wynosił on 9 miesięcy.

Najważniejszymi objawami klinicznymi są, tak samo jak i u człowieka, wyraźne zaburzenia działalności mózgu, ale są to objawy bardzo zmienne zależnie od umiejscowienia się zmian patologicznych w mózgu. Rzuca się w oczy, że choroba występuje bądź to jako wyraźne podrażnienie mózgu (postać szałowa), bądź też jako porażenie (postać spokojna). Pierwsza postać prawie zawsze przechodzi w drugą, a jako taka prowadzi zawsze do zejścia śmiertelnego, podczas gdy druga poniekąd przeskakuje pierwszą. Zależnie od tego czas trwania choroby może być różny. Waha się on od 2—10 dni, z reguły śmierć następuje trzeciego — piątego dnia. Przy wściekliźnie nie obserwowano prawie wyzdrowienia.

Szczególnie u psów jako pierwszy objaw chorobowy występuje zmiana zachowania się. Zwykle przyjazne, spokojne, posłuszne psy stają się warczące, podniecone, nieufne, czy też krnąbrne i chętnie szukają kryjówek. Niektóre psy ogryzają i liżą miejsce ukąszenia, które już dawno uległo zaleczeniu. Dalej występuje zmiana apetytu. Zwierzęta gardzą zwykłym pokarmem i wykazują skłonność do ogryzania i połykania niestrawnych przedmiotów (drzewo, skóra, sznurki, słoma, trawa, ziemniaki, kamienie, przedmioty metalowe itd.). Skoro te objawy chorobowe trwały ½ — 2 dni, przychodzi żywa chęć ucieczki. Zwierzęta starają się uwolnić z zamknięcia, a wydostawszy się na wolność, błądzą bez celu i mogą przy tym przebywać znaczne przestrzenie. Czasami tego samego lub następnego dnia wracają do swego pana. Zwierzęta zuchwale wchodzą do obcych zagród i okazują wzmagającą się skłonność do kąsania. Początkowo chwytają pyskiem martwe przedmioty, jak również zwierzęta i ludzi; później rzucają się na wszystko, co im wchodzi w drogę i gryzą nawet martwe przedmioty, które im się podsunie. Wobec znanych sobie osób psy chore na wściekliznę zachowują się często przyjaźnie, podczas gdy napadają obce osoby czy zwierzęta. Dobrze ułożone psy mogą dawać posłuch rozkazom swego pana aż do ostatniej chwili. Dalej głos ulega zmianie na coś pośredniego między wyciem a szczekaniem. Te objawy podniecenia trwają 3—4 dni, przy czym przy równoczesnym silnym chudnięciu, zniekształcającym zwierzę, występują objawy porażenia. Najpierw występuje porażenie narządów łykania, tak że zwierzęta nie mogą niczego więcej przełknąć i stale toczą ślinę. Następnie występuje porażenie szczęki dolnej, tak iż zwisa ona w dół, a język zwisa z otwartego pyska.

Postać szałowa wścieklizny u krowy.

Wreszcie występuje porażenie zadu i zwierzęta giną 5 lub 8 dnia, najpóźniej 10 dnia choroby, na skutek porażenia i wyczerpania. Przy tzw. spokojnej postaci wścieklizny spostrzega się głównie objawy porażenne, a zwierzęta giną już po 2— 3 dniach.

U kota szczególnie silnie występuje chęć ucieczki i skłonność do kąsania i drapania. Dalej ulega specyficznej zmianie głos zwierzęcia.

U pozostałych zwierząt choroba przybiera podobny przebieg. Konie w szałowej postaci wścieklizny wykazują skłonność do rozszarpywania własnego ciała.

Objawy rozkładowe przy wściekliźnie są mało charakterystyczne. Nie ma charakterystycznych zmian patologiczno - anatomicznych. Podejrzenia nasuwa brak treści żołądkowej, zamiast której często znajdowano ciała obce (drzewo, skórę, sznurki, słomę, trawę itd.).

Zwalczanie zarazy.

Wobec opisanego na wstępie położenia niemiecka administracja weterynaryjna znalazła się przy zwalczaniu tej zarazy przed bardzo trudnym zadaniem. Jeżeli zwalczanie wścieklizny jest samo przez się nadzwyczaj trudne już ze względu na skryte, powolne rozwijanie się tej zarazy, trudne uchwycenie poszczególnych przypadków zarazy i długi okres wylęgania, to zwalczanie to w Generalnym Gubernatorstwie natrafiło na szczególne przeszkody. Pisze o tym bardzo poglądowo Glamser: „Jeżeli dla zwalczania każdej zarazy wielkie znaczenie ma uchwycenie tak prędko, jak to tylko możliwe, źródła i możliwości rozwleczenia, to przy wściekliźnie w Generalnym Gubernatorstwie jest to prawie niemożliwe i tym cięższe, im większa jest gęstość psów na obszarze objętym zarazą. Gdyby się udało stwierdzić i iść w ślad za każdym ogniwem tej zarazy łańcuchowej, to zwalczanie wścieklizny z pewnością nie byłoby tak ciężkie, jak to jest w Polsce. Tak dotychczas przy wściekłych psach tylko w nadzwyczaj rzadkich przypadkach można było stwierdzić, przez jakie wściekłe psy zostały one pokąsane i zakażone. Te dochodzenia są w Polsce o tyle trudniejsze, że ludność miast i wsi, pomimo, iż lubi zwierzęta, oraz pomimo niebezpieczeństwa zarazy, wykazuje zdumiewającą i niezrozumiałą obojętność i nie ma wcale zrozumienia tego, że psy zawsze są narażone na niebezpieczeństwo zarażenia się wścieklizną od każdego psa obcego i nieznanego. Dlatego też w znacznej większości przypadków właściciele nie mogą podać bliższych danych, jaki to pies może wchodzić w rachubę jako sprawca zarażenia. Przy stosunkowo długim okresie wylęgania się choroby na to pytanie trudno jest dać pewną i jasną odpowiedź nawet osobom, które bardziej interesują się zachowaniem swych psów, aniżeli to zwykle spotyka się tutaj. Dlatego też, jeżeli w jakiejś okolicy nieobjętej zarazą stwierdza się wście-

kliznę, musi się zawsze przyjąć, że oprócz zwierzęcia wściekłego uległy zarażeniu jeszcze inne, a jeżeli to jest pies, to musi się przyjąć, że zaraził on znowu inne zwierzęta, tak iż należy się liczyć co najmniej z jednym lub kilku szeregami zarażeń.

Tego rodzaju spostrzeżenia poczyniono od początku w Warszawie. Wściekliznę stwierdzono tu głównie na skraju miasta w bezpośrednim sąsiedztwie ogrodów, parków i placów publicznych, rzadziej w ulicach śródmieścia. Pomimo zarządzonego już od r. 1928 zakazu wypuszczania psów, właściciele psów pozwalają im w czasie spaceru itd., szczególnie w późnych godzinach popołudniowych na swobodne bieganie, w dzielnicach niezamieszkałych na skraju miasta oraz w miejscach publicznych. Jeżeli przy tym psy zostaną napadnięte i zakażone przez wściekłe psy, to właściciel rzadko zna psa zakażającego, a tylko w najbardziej rzadkich przypadkach wskazano określonego psa jako przenosiciela wścieklizny.

W powiatach wiejskich jest też zupełnie podobnie. Tutaj wścieklizna występuje zwłaszcza w takich gminach, w których krzyżuje się wiele dróg czy mniejszych szlaków komunikacyjnych, a więc w miejscowościach, gdzie stale odbywa się silniejsza komunikacja. Dlatego też spostrzeżenia te wzmacniają ciągle dawne doświadczenie, że wścieklizna rozpowszechnia się i roznosi głównie przez wałęsające się psy — odpadają tu nietoperze, czy też inne zwierzęta, które w krajach zamorskich powinny wchodzić w rachubę jako roznosiciele — a rozpowszechnienie i rozwlekanie wścieklizny można zwalczać tylko przez to, że w okręgach zagrożonych wszystkie psy będzie się trzymało w zamknięciu, a psy wałęsające się zostaną doszczętnie i bezwzględnie wystrzelane, czy też zabite w inny sposób. Jakie nieszczęście może spowodować jeden jedyny pies, pokazuje następujący przykład: W pewnym majątku 3 sierpnia padł na wściekliznę pies owczarek. Wkrótce po tym okazało się, że przeniósł on wściekliznę na bydło rogate tego majątku. Dotychczas 18 sztuk bydła padło na wściekliznę".

Postanowienia ustawowe o weterynaryjno-policyjnym zwalczaniu wścieklizny w Polsce, jakie nadal obowiązują w Generalnym Gubernatorstwie, w znacznej mierze dorównywały przepisom niemieckim. Minister spraw wewnętrznych Rzeszy dekretem z dnia 28. III. 1941 r. w powołaniu się na wydane w Prusach już w r. 1924 przepisy ustalił jednolite wytyczne dla przeprowadzenia zarządzeń ochronnych w całych Niemczech. Także i w Generalnym Gubernatorstwie służą one jako wytyczne dla zwalczania zarazy. Przy usuwaniu psów zbytecznych, wałęsających się i podejrzanych o zakażenie, postępuje się jeszcze ostrzej niż w Rzeszy. Niestety wobec braku sił policyjnych i przy braku zrozumienia ze strony ludności przepisy ochronne nie zawsze ulegają wykonaniu tak, jak się tego życzy.

Aby przede wszystkim zmniejszyć wreszcie liczbę zbytecznych psów, wprowadzono jednolitą ordynację podatku od psów dla całego Generalnego Gubernatorstwa, której wysoka stawka podatkowa warunkuje usunięcie psów zbytecznych i psów luksusowych. Niestety, poszczególne gminy nie przeprowadzają także i ordynacji podatku od psów ciągle jeszcze z pożądaną ostrością.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Bekanntmachungen
und Verordnungen, die den Gesamtumfang der Gesundheitskammer betreffen

Gesundheitskammer im Generalgouvernement Krakau

Krakau, den 23. Juli 1941.

Rundschreiben Nr. 30

betreffend die Ausführung der im Absatz 5 angeordneten Regelung derjenigen zahntechnischen Laboranten, die Anspruch darauf erheben als Zahntechniker mit Berechtigung anerkannt zu werden

(Amtsblatt Nr. 25 (42) vom 22. VI. 1941).

1) Alle in Frage kommenden zahntechnischen Laboranten richten ein entsprechendes Gesuch an die Gesundheitskammer im Generalgouvernement Krakau auf dem Dienstwege über die zuständige Distriktsgesundheitskammer unter Beifügung aller Berufsdokumente und Zeugnisse über die gesamte bisherige berufliche Tätigkeit im Original und in dreifacher Abschrift in Maschinenschrift.

2) Zum Einreichen obiger Gesuche sind nur diejenigen Personen berechtigt, welche bereits am Tage des Inkrafttretens der Verordnung des

Obwieszczenia
i rozporządzenia dot. całokształtu Izby Zdrowia

Izba zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie Kraków

Kraków, dnia 23 lipca 1941.

Okólnik Nr. 30

dotyczy wykonania postanowień zawartych w pkt. 5 przepisów regulujących, a dotyczących tych laborantów techniczno-dentystycznych, którzy zamierzają ubiegać się o nadanie im tytułu „uprawniony technik dentystyczny" oraz związanych z tym uprawnień.

(Dz. Urzędowy Izby Zdrowia Nr. 25 (42) z dnia 22. VI. 1941).

1) Zainteresowani laboranci techniczno-dentystyczni winni złożyć odpowiednią prośbę za pośrednictwem terytorialnie właściwej Okręgowej Izby Zdrowia do Izby Zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie w Krakowie i dołączyć do niej w oryginałach wszystkie dokumenty i świadectwa na udowodnienie całej swej dotychczasowej pracy zawodowej. Prócz oryginałów wspomnianych dokumenów i świadectw należy równocześnie dołączyć po trzy odpisy tychże, sporządzone pismem maszynowym.

2) Do złożenia przedmiotowej prośby są uprawnione wyłącznie te osoby, które w dniu wejścia w życie Rozporządzenia Prezydenta R. P. z 10

Präsidenten der ehem. Republik Polen vom 10. Juni 1927 wenigstens eine siebenjährige praktische Tätigkeit einschliesslich Lehrzeit hatten und ihren Beruf bis heute ununterbrochen ausüben.

3) Die Anträge von Personen, welche den im Pkt. 2 erwähnten Bedingungen nicht entsprechen d. h. also keine mindestens zwanzigjährige ununterbrochene selbständige zahntechnische Tätigkeit aufweisen können, werden nicht berücksichtigt.

4) Die Erledigung dieser Anträge wird durch speziell dafür berufene Kommissionen erfolgen, wonach von der Hauptkommission in der Gesundheitskammer im Generalgouvernement anerkannten Kandidaten zur Ablegung der gesetzlich vorgeschriebenen Prüfung aufgefordert werden.

Eine Befreiung von dieser Prüfung hat den gesetzlichen Vorschriften gemäss nur in dem Falle zu erfolgen, wenn der Kandidat im Jahre 1927 bereits eine fünfzehnjährige berufliche Tätigkeit nachgewiesen hat.

5) Als endgültiger Termin für die Einreichung der obigen Anträge und Vorlegung der geforderten Dokumente wird der 1. Oktober 1941 festgelegt.

Die nach diesem Termin eingegangenen Anträge werden nicht mehr berücksichtigt und in dem Falle können die im Pkt. 5 der eingangs erwähnten Vorschriften enthaltenen Vergünstigungen keine Anwendung finden.

Der Leiter
i. V.
Dr. Kroll

czerwca 1927 r. miały już poza sobą co najmniej 7 (siedem) lat nauki i praktyki zawodowej i wykonują samodzielnie swój zawód nieprzerwanie do dnia dzisiejszego.

3) Nie będą brane pod uwagę i załatwiane odmownie prośby osób, które nie odpowiadają wymogom wymienionym wyżej pod pkt. 2) a więc takich, które w chwili obecnej nie mają lub nie mogą udowodnić nieprzerwanej dwudziestoletniej pracy zawodowej samodzielnego technika dentystycznego.

4) Prośby odpowiadające ustalonym warunkom rozpatrzone będą przez specjalne dla tego celu powołane komisje. Kandydaci uznani przez Komisję Główną urzędującą przy Izbie Zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie w Krakowie powołani zostaną następnie do złożenia przewidzianego ustawowo specjalnego egzaminu teoretycznego i praktycznego.

Zwolnienie od egzaminu zgodnie z przepisami ustawowymi nastąpi tylko w tym wypadku, jeżeli kandydat udowodni, że w roku 1927 posiadał poza sobą 15 lat praktyki zawodowej.

5) Jako ostateczny nieprzekraczalny termin do składania przedmiotowych próśb i złożenia wymaganych dokumentów i świadectw zakreśla się dzień 1-go października 1941 roku. Wniesione po tym terminie prośby nie będą rozpatrywane i nie korzystają z dobrodziejstw wymienionych w pkt. 5. przytoczonych na wstępie przepisów regulujących.

Kierownik
w. z.
Dr. Kroll

Regierung des Generalgouvernements
Hauptabteilung Innere Verwaltung
Abt. Gesundheitswesen

Krakau, den 22. Juli 1941.

Bekanntmachung.

Die Zusammensetzung von Neutrophen „Kreuz-Kopfschmerzpulver" (Reg. Nr. 1969) der Firma Dr. A. Wander A.-G., Krakau, wurde wie folgt geändert:

p — Glucophenetidini
Ac. Acethylosalicylici
p — Acetphenetidini
Pulv. Guaranae subt.
Coffeini puri.

Im Auftrage:
Dr. Kleber

Rząd Generalnego Gubernatorstwa
Główny Wydział Spraw Wewnętrznych
Wydział Spraw Zdrowotnych

Kraków, dnia 22 lipca 1941.

Obwieszczenie.

Skład neutrophenu „proszków na ból głowy z krzyżem" (Nr rej. 1969) firmy Dr A. Wander S. A. Kraków zmienia się następująco:

p — Glucophenetidini
Ac. Acethylosalicylici
p — Acetphenetidini
Pulv. Guaranae subt.
Coffeini puri.

Z polecenia
Dr. Kleber

Regierung des Generalgouvernements
Hauptabteilung Innere Verwaltung
Abt. Gesundheitswesen

Krakau, den 22. Juli 1941.

Bekanntmachung.

Statt Phytin-Kapseln der Firma Pabianicer Aktien-Gesellschaft für chemische Industrie, Pabianice (Reg.

Rząd Generalnego Gubernatorstwa
Główny Wydział Spraw Wewnętrznych
Wydział Spraw Zdrowotnych

Kraków, dnia 22 lipca 1941.

Obwieszczenie.

Zamiast kapsułek fitynowych firmy Pabianicka Spółka Akcyjna Przemysłu Chemicznego w Pabia-

Nr. 427) gelangen infolge Rohstoffschwierigkeiten in nächster Zeit in derselben Zusammensetzung Phytin-Tabletten in den Verkehr.

Im Auftrage:
Dr. Kleber

nicach (Nr rej. 427) na skutek trudności w uzyskiwaniu surowców ukażą się w najbliższym czasie w sprzedaży tabletki fityny o tym samym składzie.

Z polecenia
Dr. Kleber

Gesundheitskammer im Generalgouvernement Krakau

Krakau, den 25. Juli 1941.

Bekanntmachung

Es sind über die Abrechnung der Leistungen in Krankenhäusern gewisse Unklarheiten aufgetreten. Diese beziehen sich in erster Linie auf die Abrechnung mit der Sektion Krakau der Allgemeinen Ortskrankenkasse für den Stadt- und Landkreis Kattowitz. Um in Zukunft Missverständnisse auszuschliessen, stelle ich folgendes klar:

1) Bei stationärer Behandlung reichen die Krankenhäuser die Rechnungen sowohl über Verpflegungskosten als auch über die ärztlichen Leistungen, bei stationärer Behandlung sowie Sachleistungen und Röntgenleistungen ausschliesslich an die Krankenkasse ein.
2) Bei ambulanter Behandlung von Kassenmitgliedern im Krankenhaus sind die Rechnungen für Sachleistungen und Röntgenleistungen, welche mit den Apparaturen des Krankenhauses ausgeführt werden, an die Krankenkasse einzureichen, soweit es sich um Forderungen nach dem Unkostentarif handelt. Rechnungen für alle übrigen Leistungen, also auch für ärztliche Tätigkeit beim Röntgenapparat nach Ziffer B 21d der amtlichen deutschen Gebührenordnung, sind an die Abrechnungsstelle der Kassenärztlichen Vereinigung im Generalgouvernement K. V. G. bei der Gesundheitskammer, Krakau, Krupnicza 11a, einzusenden.

Der Leiter
i. V.
Dr. Kroll

Izba zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie Kraków

Kraków, dnia 25 lipca 1941.

Obwieszczenie

Co do rozrachunków za świadczenia w szpitalach wynikły pewne niejasności. Odnoszą się one w pierwszym rzędzie do rozrachunków z Krakowską Sekcją Ogólnej Miejscowej Kasy Chorych miasta i powiatu Katowice. Aby na przyszłość wykluczyć nieporozumienia, wyjaśniam, co następuje:

1) Przy leczeniu szpitalnym szpitale przedkładają wyłącznie kasie chorych rachunki zarówno za koszty wyżywienia, jak też za świadczenia lekarskie przy leczeniu szpitalnym, jak również za świadczenia rzeczowe i za świadczenie rentgenologiczne.
2) Przy leczeniu ambulatoryjnym członków kas chorych w szpitalu należy rachunki za świadczenia rzeczowe i świadczenia rentgenologiczne, których dokonano aparatami szpitalnymi, przesyłać do kasy chorych, o ile chodzi o należności wedle taryfy kosztów własnych. Rachunki za wszystkie pozostałe świadczenia, a więc także za działalność lekarską przy aparacie Rentgena według liczby B 21d urzędowej niemieckiej ordynacji opłat, należy przesyłać do Biura Rozrachunkowego Zjednoczenia Lekarzy Kasowych w Generalnym Gubernatorstwie K. V. G. przy Izbie Zdrowia Kraków, Krupnicza 11a.

Kierownik
w. z.
Dr. Kroll

Ubezpieczalnia Społeczna
w Kielcach

ogłasza

KONKURS

na następujące stanowiska:

1) Lekarza domowego w Skarżysku-Kamiennej
2) Lekarza domowego w Bliżynie

Oprócz przepisanej rocznej praktyki, kandydat musi posiadać conajmniej dwuletnią praktykę szpitalną na oddziałach chorób wewnętrznych, położniczym, chirurgicznym i innych. Ponadto kandydat powinien posiadać dostateczne wiadomości z higieny społecznej i medycyny zapobiegawczej i znać w głównych zarysach niezbędne w jego pracy przepisy ustawodawstwa ubezpieczeniowego.

Ad 1) Pobory 740.— zł i ponadto 150.— zł tytułem zwrotu kosztów związanych z utrzymaniem i prowadzeniem gabinetu lekarskiego.
Ad 2) Pobory 440.— zł i ponadto 90.— zł tytułem zwrotu kosztów za gabinet.

Termin zgłoszenia do 15 sierpnia 1941 r.

Lekarz Naczelny: *Dr. N. Michałowicz*

Dyrektor: *Dr. W. Jokiel*

KASA WZAJEMNEJ POMOCY
przy Izbie Zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie

zawiadamia o śmierci członków:

Dra Nowaka Stanisława (Lp. 294)
Dra Ćwiklińskiego Eugeniusza (Lp. 295)

Opłaty bieżące winni Członkowie Kasy uiścić do dnia 15 sierpnia 1941 r. w dotychczasowej wysokości.

Druk: Z. K. W. Kraków, ul. Piłsudskiego 19a.